

ბრანი ქაპთარია

ოლიმპიური თამაშები

ძველ ბერძნულ სამყაროში განსაკუთრებით პოპულარობით გამოირჩეოდა ოლიმპიური თამაშები. სახელწოდება მომდინარეობს ელიადაში (პელოპონესის ჩრდილო-დასავლეთით) აღმართული ოლიმპიელი ზევსის ტაძრიდან. მისი დაწესება სათავეს მითოლოგიიდან იღებს. არქაული ეპოქის გარკვეულ ეტაპზე დაკანონდა და ყოველ ოთხ წელიწადში იმართებოდა საერთო ბერძნული ასპარეზობები.

ოლიმპიური დღესასწაულის გარდა, ძველ საბერძნეთში მრავალი პანელინური, შედარებით მცირე მასშტაბის შეჯიბრი იმართებოდა (პითიები, ნემეური თამაშები, პანათენაიები, დიონისიები). ოლიმპიადები საბერძნეთის საზღვრებსაც კი გასცდა. ამას ადასტურებს სელევკიდების იმპერიის დედაქალაქ ანტიოქიის „ოლიმპიური“ თამაშები. აღსანიშნავია, რომ თამაშები ანტიოქიაში ოლიმპიადების აკრძალვის შემდეგაც იმართებოდა.

ყველა ასპარეზობაში გამოკვეთილად ფიგურირებდა ოლიმპოს ღმერთების სახე და ემსახურებოდა მათ თაყვანისცემას.

ძველ საბერძნეთში დიდი პოპულარობით სარგებლობდა პითიური ზეიმები (პითიები). მითის მიხედვით, თამაშები დააწესა აპოლონმა იმ ადგილას, სადაც მოკლა გველი პითონი. ტარდებოდა დელფოსში, აგვისტოს შუა რიცხვებში, ოთხ წელიწადში ერთხელ ოლიმპიადის მესამე წელს. ასპარეზობა თავიდანვე იყო მუსიკალური, ათლეტა გამოსვლები დაემატა მოგვიანებით. გამარჯვებული ჯილდოვდებოდა დაფნის გვირგვინით.

ისტორიული თამაშები (ისტმიები) იმართებოდა ზღვის ღმერთის პოსეიდონის პატივსაცემად; ტარდებოდა ორ წელიწადში ერთხელ ისთმოსის ყელზე. თავიდან პროგრამა იყო სპორტული, მოგვიანებით დაუმატეს მუსიკალური გამოსვლებიც. ჯილდოდ დაწესებული იყო დაფნის გვირგვინი.

ნემეური ასპარეზობები იმართებოდა არგოლიდაში, სოფელ ნემეას მახლობლად ზევსის წმინდა ჭალაში, ორ წელიწადში ერთხელ. პროგრამა იყო მუსიკალური და სპორტული, ჯილდო — გვირგვინი (ზოგიერთი ცნობით — ხავსისა).

პანათენაიები — ათენის მფარველი ღვთაების — ქალღმერთ ათენასადმი მიძღვნილი დღესასწაული იყო. იმართებოდა ოთხ წელიწადში ერთხელ, ივლის-აგვისტოში, გრძელდებოდა 5 დღე. სალამინის ბრძოლის შემდეგ (ძვ. წ. 480 წელი) ზეიმს დაემატა ერთი დღე, რომლის დროსაც ათენელები პატოს მიაგებდნენ თემისტოკლეს ხსოვნას. პანათენაიები წარმოადგენდა მუსიკისა და სპორტის ზეიმს. გამარჯვებულის ჯილდო იყო ზეთისხილის გვირგვინი. პანათენაიების ბოლო ეტაპზე საზეიმო პროცესია ქალაქის კარიბჭიდან მიემართებოდა აკროპოლისზე, ათენას საკურთხეველთან, ქალღმერთს მიართმევდნენ მდიდრულ სამოსს — პეპლუსს. საზეიმო მსვლელობაში მონაწილეობდა ქალაქის მთელი მოსახლეობა, თანამდებობის პირები, სამხედრო რაზმები. მოხუცებს მიჰქონდათ ზეთისხილის რტოები, ახალგაზრდებს მიჰყავდათ სამსხვერპლო ცხოველები, ათენას სწირავდნენ ას ხარს. მსვლელობა სრულდებოდა საზეიმო ნადიმით.

დიონისიები — მევენახეობა-მეღვინეობის, პოეტური შთაგონების, ხელოვნებისა და მხიარული გართობის მფარველი ღვთაების დიონისეს დღესასწაული იყო. თავდაპირველად იმართებოდა ატიკაში, მოგვიანებით ფართოდ გავრცელდა მთელ საბერძნეთში. დიდი დიონისიები იმართებოდა ათენში ელაფებიონის თვეში (მარტ-აპრილი). დიონისიების პროგრამაში სპორტული თამაშები არ შედიოდა. დღესასწაულზე ყურადღების ცენტრში იდგა თეატრალური წარმოდგენები, სიმღერები, ცეკვები, გასართობი სანახაობები. დიონისიებმა გადამწყვეტი როლი შეასრულა ტრაგედიისა და კომედიის ჟანრების ჩამოყალიბებაში, რის შედეგადაც დაიბადა და განვითარდა ძველი ბერძნული თეატრი.

ბერძნულ დღესასწაულთა შორის თავისი გრანდიოზულობით ყველას აღემატებოდა ოლიმპიური თამაშები. მის საყოველთაო მნიშვნელობაზე მეტყველებს ის ფაქტიც, რომ ელინებმა წელთაღრიცხვის ათვლა ოლიმპიადებიდან დაიწყეს (ძვ. წ. IV საუკუნეში ოლიმპიადის პირველ წლად მიიჩნიეს ძვ. წ. 776 წელი). ოლიმპია სატაძრო ქალაქს წარმოადგენდა. იქ კულტის მსახურთა გარდა მუდმივად არავინ ცხოვრობდა. თამაშების ჩატარების დღეებში მთლიანად იცვლიდა თავის გარეგნულ სახეს. იგებოდა სასტუმროს ტიპის შენობები, სასადილოები, სავაჭრო ფარდულები, კარავები. უამრავი ადამიანი ღია ცის ქვეშაც ათევდა ღამეებს, რადგან თამაშების გამართვის თვეში წვიმის საშიშროება თითქმის არ არსებობდა. ოლიმპიაში ისმოდა ყველა ბერძნული დიალექტი. ოლიმპიური თამაშები იმართებოდა ოთხ წელიწადში ერთხელ, ივლის-აგვისტოში, გრძელდებოდა ხუთი დღე. პირველი დღე ეთმობოდა საზეიმო გახსნას, მეხუთე დღე დაჯილდოებას. გამარჯვებულის ჯილდო იყო ზეთისხილის რტოთაგან დაწნული გვირგვინი.

დღესასწაულის გახსნა ხდებოდა მსხვერპლშეწირვით ზევსის ტაძარში. ცერემონიალის შემდეგ შეჯიბრების მონაწილეები და მწვრთნელები ფიცს დებდნენ ელანოდიკების (ბერძენი მოსამართლეების) წინაშე, რომ და-

იცავდნენ დაკანონებულ წესებს. სპორტსმენები ფიცით ადასტურებდნენ, რომ ათი თვის განმავლობაში ვარჯიშობდნენ. ათლეტი და მისი მწვრთნელი ვალდებული იყო ერთი თვით ადრე გამოცხადებულიყო ოლიმპიაში, გაცნობოდა პირობებს და გაეგრძელებინა ვარჯიში.

ოლიმპიური ასპარეზობის წელი, როგორც საერთო ელინური დღესასწაული, იწყებოდა მშვიდობის მოწოდებით. წლის დადგომისთანავე სამი სპონდოფორი (მქადაგებელი) შეუდგებოდა ბერძნულ პოლის-სახელმწიფოების მონახულებას. მათ ევალეობოდათ ელინთა მიწვევა ოლიმპიურ თამაშებზე და ეკეხერიის (დროებითი ზავის) გამოცხადება. ეკეხერიით ზღებოდა საომარი მოქმედების დროებითი შეწყვეტა. ოლიმპიადის თვე ცხადდებოდა წმინდა თვედ.

ოლიმპიური თამაშების დროს მშვიდობის დამრღვევს ერთმეოდა შეჯიბრში მონაწილეობისა და მსხვერპლის შეწირვის უფლება, რაც უდიდეს სასჯელად ითვლებოდა. პელოპონესის ომის პერიოდში (431-404) დროებითი ზავი ცხადდებოდა და ბერძნები, რომლებიც ცოტა ხნის წინათ მახვილით იდგნენ ერთმანეთის პირისპირ, მშვიდობიან ასპარეზობაზე გადაერთვებოდნენ. ეკეხერია საოცარი (სამშვიდობო) მოწოდება იყო და დროებით ახერხებდა არესის დამშვიდებას.

ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობისა და მაყურებლად დასწრების უფლება მხოლოდ თავისუფალ ბერძნებს ჰქონდათ. ქალებს, უცხოელებს, მონებს, სასჯელმოხდილებს, ამორალურ და უწესო საქმეთა ჩამდენთ თამაშებზე დასწრება არ შეეძლოთ.

ოლიმპიის რელიგიური ანსამბლის ცენტრში იდგა ზევსის ტაძარი (მის სიამაყეს წარმოადგენდა ძველი სამყაროს ერთ-ერთი საოცრება — ოლიმპიელი ზევსის ქანდაკება, შექმნილი ფიდიასის მიერ). იგი გარშემორტყმული იყო მრავალრიცხოვანი საკულტო ნაგებობითა და სპორტული მოედნებით. ძირითად ანსამბლს გარს ერტყა გალავანი, რომელიც გარე სამყაროს ზუთი კარით უკავშირდებოდა. მთავარ შესასვლელად ითვლებოდა სამხრეთის კარი, საიდანაც ოლიმპიური დღესასწაულების დროს ზევსის ტაძრისაკენ მიემართებოდა საზეიმო პროცესები. საზეიმო რიტუალში მონაწილეობა ყოველი პოლისის ღირსების საქმეს შეადგენდა და ამიტომ მას ყველა უდიდესი პასუხისმგებლობითაც ეკიდებოდა. რომელ ქალაქსაც, მშვიდობის დარღვევისათვის, თამაშებში მონაწილეობის უფლება ჩამოერთმეოდა, იგი ვერც რიტუალს შეასრულებდა, რაც ელინთა წარმოდგენით უმძიმესი სასჯელი იყო. ოლიმპიურ თამაშებში გამოდიოდნენ ათლეტები (სირბილი, ჭიდაობა, კრივი, ზუთჭიდი, პანკრატია), იმართებოდა ცხენების შეჯიბრი. მონაწილეობის მსურველი ვალდებული იყო ადრე ჩაწერილიყო და გაეწლო ოცდაათდღიანი წვრთნა ელიდის გიმნასიონში. დაგვიანებული სპორტსმენები ასპარეზობაზე არ დაიშვებოდნენ. თამაშებს სჯიდნენ სპორტის საკითხებში კარგად გარკვეული ელიდის მოქალაქეები — ელენოდიკები.

მათი რაოდენობა იცვლებოდა, საბოლოოდ მათი რიცხვი ათით შემოიფარგლა. ასპარეზობის დროს დაშვებული იყო ბრძოლის ნამდვილი ნორმები, მაგრამ არ შეიძლებოდა მოწინააღმდეგის მოკვლა და უკანონო საშუალებების გამოყენება. აკრძალული იყო მსაჯებთან კამათი. ვინც მსაჯის ან მოწინააღმდეგის მოსყიდვას შეეცდებოდა, მკაცრად ისჯებოდა.

ოლიმპიურ თამაშებზე ქალებს დასწრების უფლება არ ჰქონდათ. ქალი, რომელიც ასპარეზობის დროს წმიდა მიწას ფეხს დაადგამდა, სიკვდილით ისჯებოდა (მდინარის ნაპირას აღმართული ტიპაიონის კლდიდან აგდებდნენ). განსაკუთრებული სიმკაცრის მიუხედავად, ცნობილია შემთხვევა, როდესაც კანონი დაირღვა, მაგრამ ბრალდებული სასჯელს გადაურჩა. ეს ქალი იყო კალიპატერა. იგი მწვრთნელის ტანსაცმელში მორთული ესწრებოდა საკუთარი შვილის ასპარეზობას. როდესაც მისმა ვაჟმა გაიმარჯვა, სიხარული ვერ დამალა და თავი გასცა. კალიპატერას სიცოცხლე ბეწვზე ეკიდა, მაგრამ იხსნა იმან, რომ მისი მამა, დიაგორი და სამი ძმა ოლიმპიონიკები იყვნენ (ნიკე ნიშნავს გამარჯვებას, **ოლიმპიონიკი** — ოლიმპიურ თამაშებში გამარჯვებულს, თანამედროვე ტერმინოლოგიით ოლიმპიურ ჩემპიონს. ჩემპიონი ინგლისური სიტყვაა. ვფიქრობთ, უპირატესობა ბერძნულ ტერმინს უნდა მიენიჭოს, რადგან ამ შემთხვევაში ერთი ბერძნული კომპოზიტი შეცვლის „ოლიმპიურ ჩემპიონს“), ამჯერად კი მისმა შვილმა მოიპოვა გვირგვინი. კალიპატერა, როგორც გამონაკლისი, მახლობელი ადამიანების დიდებამ გადაარჩინა.

ბერძენისათვის ზეთისხილის გვირგვინზე ძვირფასი ჯილდო არ არსებობდა. გამარჯვებულს უღოცავდა ნაცნობი და უცნობი. ლიკურგოსის ბიოგრაფიაში პლუტარქე წერს, „ერთ სპარტელ მოჭიდავეს ოლიმპიური შეჯიბრების დროს დიდი ფული შეაძლიეს: შეჯიბრებაში მონაწილეობას ნუ მიიღებო. სპარტელმა ამაზე უარი თქვა... ვიღაცამ ჰკითხა: „რა ხეირს ნახავ, ლაკედემონელო, ამ გამარჯვებით?“ სპარტელმა მოჭიდავემ ღმილით მიუგო: „მეფის წინ დამაყენებენ, როცა მტრის წინააღმდეგ დავიძვრებითო“.

ბერძენთა შემართება სხვა ხალხების გაოცებას იწვევდა. ჰეროდოტეს აღწერილი აქვს ასეთი ეპიზოდი. თერმოპილეს უღელტეხილზე დაბანაკებულ სპარსელებს (ძვ. წ. 480 წელს) არკადიელმა მოღალატეებმა აუწყეს, რომ დრო მათ სასარგებლოდ მოქმედებდა, რადგან ბერძენთა ყურადღება ოლიმპიური თამაშებისადმი იყო მიპყრობილი. სპარსელი შეეკითხა არკადიელს, ოლიმპიურ თამაშებში გამარჯვებული ჯილდოდ რას იღებდა. მოღალატემ უპასუხა, რომ გამარჯვებულის ჯილდო იყო ზეთისხილის გვირგვინი. სპარსეთის მეფე ქსერქსემ, როცა ეს სიტყვები მოისმინა, თავის მთავარსარდალს მიმართა: „ვაი მარდონიოს! ვის წინააღმდეგ მიგვიძღვი საბრძოლველად? ეს ხალხი ერთმანეთს ეჯიბრება არა ფულისათვის, არამედ სახელისათვის“.

ოლიმპიონიკის ტიტული ბედნიერ ადამიანთა ზვედრი იყო. იგი მიიჩ-

ნეოდა ცხოვრების ყველაზე დიდ მიღწევად. წყაროებში დაცულია ასეთი ფაქტი: წარჩინებულმა როდოსელმა დიაგორმა (ზემოთ ნახსენები კალი-პატერას მამამ), ყოფილმა ოლიმპიონიკმა, ასპარეზობაზე ორი ვაჟი გამოიყვანა. ორივემ გამარჯვება მოიპოვა. გახარებულმა ჰაბუკებმა გვირგვინით შეამკეს მამა, ხელში აიყვანეს და სტადიონი ტრიუმფით შემოატარეს. უჩვეულო სანახაობით აღფრთოვანებული მაყურებლები ყვავილებს ესროდნენ და ყვიროდნენ: „მოკვდი დიაგორ, მოკვდი, მეტ ბედნიერებას რაღას ელოდები სიცოცხლეში“.

ოლიმპიონიკების დაჯილდოება მიმდინარეობდა მუსიკისა და პოეზიის თანხლებით. ცნობილი პოეტები ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ ოლიმპიონიკების საზოტბო სიძღვრების ტექსტების შეთხზვაში. საკმარისია დავა-სახელოთ დიდი პოეტი პინდარე, რომელსაც მრავალი ოლიმპიონიკი ჰყავს შექმნილი (საკმაოდ მაღალი პონორარის ფასად) თავის ლექსებში.

ოლიმპიონიკის ოფიციალური ჯილდო იყო ზეთისხილის გვირგვინი, მაგრამ მშობლიურ ქალაქში იგი მნიშვნელოვანი შეღავათებით სარგებლობდა. თავისუფლებოდა ყოველგვარი გადასახადისაგან. უფასოდ ეძლეოდა ადგილი თეატრში, გადასცემდნენ საჩუქრებსა და ფულს. ათენში, სოლონის კანონებით, ოლიმპიონიკს გადაეცემოდა 500 დრაქმა (იმ დროისათვის ეს საკმაოდ დიდი თანხა იყო. პროფესიონალი ხელოსნის დღიური გამო-მუშავება შეადგენდა I დრაქმას).

ოლიმპიონიკს, რომელიც სამჯერ მოიპოვებდა გამარჯვებას, ოლიმ-პიაში ძეგლს უდგამდნენ. გამოჩენილი მოქანდაკეები ღირსების საქმედ თვლიდნენ შემოქმედების მნიშვნელოვანი ნაწილი ოლიმპიისათვის მიეძღვნათ. გენიალური ფიდაისის, მირონის, პოლიკლეტის და სხვა დიდ ხელოვნთა ქმნილებები ამკობდნენ ელინთა ფიზიკური სილამაზისა და ძლიერების ამ-სახველ საუკუნოვან გალერეას.

პატივისცემით ეპყრობოდნენ ოლიმპიონიკებს საომარი მოქმედების დროსაც. ცნობილია ასეთი ფაქტი, ძვ. წ. 407 წელს ათენელებმა საზღვაო ბრძოლაში დაატყვევეს სპარტელი ოლიმპიონიკი დორიეოსი. გაიგეს თუ არა მისი ვინაობა, მაშინვე გაათავისუფლეს. ძვ. წ. 333 წელს ბერძენ-მაკედონელებმა ისოს ბრძოლაში შეიპყრეს სპარსეთის მეფე დარიოსთან მყოფი ქალაქ თებეს დიპლომატიური მისია. ალექსანდრე მაკედონელმა ელჩობის მეთაური გაათავისუფლა, როცა გაიგო, რომ იგი ოლიმპიონიკი იყო.

დიდ ყურადღებას იჩენდნენ ოლიმპიური თამაშებისადმი მაკედონიის მეფეები ფილიპე II და ალექსანდრე დიდი. ისინი აღიარებდნენ ოლიმპი-ადების მნიშვნელობას და ამკობდნენ ოლიმპიას ხუროთმოძღვრული ძე-გლებით. ცნობილია, რომ ფილიპე II-მ დაიწყო უზარმაზარი ტაძრის მშენე-ბლობა, რომელიც ალექსანდრემ დაამთავრა. ალექსანდრე მაკედონელს მეგობრებმა შესთავაზეს მონაწილეობა მიეღო ოლიმპიურ თამაშებში, რაზე-დაც, პლუტარქეს გადმოცემით, ასეთი პასუხი მიიღეს: „სიამოვნებით, თუკი

ჩემი მეტოქენი მეფენი იქნებიანო“. ალექსანდრე მაკედონელის მომდევნო ეპოქაში ოლიმპიურმა თამაშებმა ადრინდელი ბრწყინვალება დაკარგეს.

ოლიმპიადების მნიშვნელობას ზრდიდა ისიც, რომ იგი ღროებით საბერძნეთის ინტელექტუალური ცხოვრების ცენტრიც ხდებოდა. ელინ მოაზროვნეთა საასპარეზო სარბიელს წარმოადგენდა ექოს პორტიკი. გალერეას ისეთი აკუსტიკა ჰქონდა, რომ მის კედლებში წარმოთქმული სიტყვა შვიდჯერ მეორდებოდა. ექოს პორტიკში კითხულობდნენ ახალ ნაწარმოებებს პოეტები, ფილოსოფოსები, ისტორიკოსები. პეროდოტემ 84-ე ოლიმპიადის დროს, ექოს პორტიკში შეკრებილ ბერძნებს პირველად წაუკითხა ნაწევრები თავისი „ისტორიიდან“, რამაც მსმენელებზე დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა. გადმოცემის თანახმად, ოლიმპიაში გარდაიცვალა ევროპული მეცნიერული აზროვნების ფუძემდებელი თაღეს მილეტელი. საინტერესოა იმის აღნიშვნაც, რომ როგორც სპორტსმენები ოლიმპიურ თამაშებში მონაწილეობდნენ: მათემატიკოსი პითაგორა, „მედიცინის მამა“ ჰიპოკრატე, ფილოსოფოსი პლატონი, ტრაგიკოსი პოეტები სოფოკლე, ევრიპიდე და სხვ.

საყოველთაო აღტაცების გვერდით ოლიმპიურ თამაშებს საკმაოდ მკაცრი ტონითაც აკრიტიკებდნენ. აღნიშნავდნენ ფიზიკური აღზრდის ცალხრივობას და მიიჩნევდნენ მას პიროვნების ინტელექტუალური განვითარების საზიანოდ. ფილოსოფოსსა და პოეტს ქსენოფანე კოლოფონეს (570-489) გადაჭარბებულად მიაჩნდა სპორტსმენის ქება-დიდება. მისი აზრით, ოლიმპიადებში გამარჯვებულის დამსახურება, გაცილებით მცირეა მეცნიერის დვაწლთან შედარებით. არ შეიძლება ფილოსოფოსის ნააზრევზე მაღლა, ძალიან და სისწრაფის დაყენება. მორბენლები და შუბოსნები ვერ გაავსებენ ბედლებს და ვერ გაამდიდრებენ ქალაქებს.

ოლიმპიურ თამაშებში გამარჯვებულებს კრიტიკულად უდგებოდა სახელოვანი ორატორი, რიტორიკის მასწავლებელი და პუბლიცისტი ისოკრატე (436-338). იგი წერდა, „მე ყოველთვის მაოცებდა, რომ დღესასწაულებსა და შეჯიბრებებში, ჭიდაობასა თუ სირბილში გამარჯვებულ ათლეტებს ანიჭებენ დიდ ჯილდოს, ხოლო მას, ვინც იღვწის საერთო სიკეთისათვის, ცდილობს სასარგებლო იყოს არა მარტო საკუთარი თავისათვის, არც ჯილდოს და არც აღიარებას არ მიაგებენ. თუმცა ისინი უფრო არიან პატივისცემის ღირსნი. ათლეტები, ორჯერ ძლიერებიც რომ გახდნენ, არავისათვის სარგებლობა არ მოაქვთ. მოაზროვნე ადამიანი კი, სასარგებლოა ყველასათვის, ვისაც მისი ნააზრვის ნაყოფთან ზიარება მოესურვება“. ისოკრატეს კონკრეტული მიზანი ამოძრავებდა. მისი თხზულება „პანეგირიკოსი“ წარმოადგენდა მოწოდებას ელინთა გაერთიანების შესახებ, რასაც შედეგად უნდა მოჰყოლოდა ომი სპარსეთთან და აზიის სიმდიდრის ევროპაში გადატანა.

საბერძნეთში რომაული ბატონობის დამყარებამ (ძვ. წ. 146 წელს)

ოლიმპიურ თამაშებს პანელინური ხასიათი დაუკარგა. შეჯიბრებებში მონაწილეობის უფლება მიეცათ სხვა ხალხებსაც. რომაელები ყველაფერში ბაძაყდნენ ბერძნებს, მაგრამ მათ შორის ოლიმპიურმა თამაშებმა პოპულარობა ვერ მოიპოვა. მოგვიანებით დიქტატორმა კორნელიუს სულამ სცადა მისი გაუქმება და ასპარეზობების რომში გადატანა. დიქტატორის ბრძანებით 175-ე ოლიმპიადის მონაწილენი რომში გადაიყვანეს, მაგრამ მომდევნო წლიდან თამაშები თავის ადგილს დაუბრუნდა.

რომის იმპერიის ხანაში ოლიმპიურმა თამაშებმა დაკარგეს საზეიმო განწყობილება. თამაშები გადაიქცა საეჭვო პირთა საასპარეზოდ. გახშირდა მსაჯებისა და სპორტსმენების მოსყიდვის ფაქტები. დაეწყო ასპარეზობის ეროვნული ხასიათი. ოლიმპიური თამაშებისა და საერთოდ ამაღლებული ბერძნული წარმოდგენების გაუფასურების ნათელი ფაქტი მოხდა ახ.წ. 66-67 წლებში, როდესაც რომის იმპერატორმა ნერონმა ელადაში ხანგრძლივი არტისტულ-სპორტული ტურნე მოაწყო.

ნერონის მიზანი იყო ხელოვნების ჭეშმარიტ დამფასებლებს — ბერძნებს იგი გენიალურ მუსიკოსად ელიარებიანათ. ამას ემატებოდა, აგრეთვე, სპორტული ასპარეზობებიც. ელადა ქედმოდრეკილი შეხვდა მრისხანე იმპერატორს. ნერონის სურვილის დასაკმაყოფილებლად ოლიმპიური, პითიური, პანათენაიები, ისთმური და ნემეური თამაშების თარიღები თანმიმდევრობით დანიშნეს, რათა განდიდების მანიით შეპყრობილ იმპერატორს, დროის მოკლე მონაკვეთში, ყველა შეჯიბრსა თუ კონკურსში მონაწილეობის შესაძლებლობა მისცემოდა. საერთო ბერძნული ასპარეზობების გარდა, ნერონი გამოდიოდა მცირე მასშტაბის ადგილობრივ კონკურსებშიც, რაც ზრდიდა ჯილდოთა რაოდენობას. სამართლიანობით ცნობილი მსაჯთა კოლეგიები უძღური აღმოჩნდნენ იმპერატორის ამბიციების წინაშე და ყველა გვირგვინის მფლობელი იგი გახდა (გადმოცემის თანახმად, ნერონმა 1808 გვირგვინი მოიპოვა). ბერძნულმა ტურნემ დაადასტურა, რომ ნერონი იყო პირველი მომდერალი და მსახიობი, დაუმარცხებელი სპორტსმენი. როგორი სპორტსმენიც იყო იმპერატორი, დამტკიცდა ოლიმპიაში. ასპარეზობისას ეტლიდან გადმოვარდა და შეჯიბრის გაგრძელება ვეღარ შეძლო. ამის მიუხედავად, გამარჯვება მას მიაკუთვნეს, რის სანაცვლოდაც მსაჯებმა საჩუქრად მიიღეს ერთი მილიონი სესტერციუმი. ასე დაკნინდა ბერძენთა სიამაყედ მიჩნეული ოლიმპიური თამაშები.

ოლიმპიური თამაშები ტარდებოდა თითქმის 12 საუკუნის მანძილზე (ძვ. წ. 776 წლიდან — ახ. წ. 392 წლამდე). მისი გაუქმების თარიღად ასახელებენ 392 წელს, როდესაც იმპერატორ თეოდოსი I-ის დეკრეტით აიკრძალა წარმართული კულტების გადმონაშთების თაყვანისცემა. ოლიმპიადების აკრძალვით დაიკარგა ფიზიკური სილამაზისა და სულიერი ჰარმონიის ელინური იდეალი.